

Niekedy sedel mlčky a nehybný celé dopoludnie alebo sa krčil pri stene triedy nevšímajúc si ostatné deti alebo učiteľky. Niekedy mal záchvaty zúrivosti. Nikto nevedel, či je retardovaný alebo trpí v dôsledku poškodenia mozgu pri narodení. Jeho vlastní rodičia ho považovali za mentálne narušeného.

Ale Dibs nebol nič z toho. Bol to výnimočný chlapec, uzavretý vo väzení strachu a hnevu, vo väzení, z ktorého sa mohol vyslobodiť iba on sám. Pomocou psychoterapie a lásky sa mu to podarilo.

Jeho odvážny vstup do reality je oslavou ozajstného zázraku narodenia sa. Napísané životom, s najhlbšou ľudskou túžbou a najvznešenejším ľudskými snami, tento príbeh je pre nás všetkých...

Kapitola II.

Vráťme sa znova k noci, kde tlmené svetlo zmazáva zreteľné kontúry reality a vrhá na okolitý svet blahosklonný závoj. Teraz už nič nie je celé čierne alebo celé biele. Nie je možné rozpoznať či «je to takto», pretože chýba oslnivé svetlo jednoznačného dôkazu, ktorý by dovolil vidieť *veci také, aké sú a poznať všetky odpovede*. Tmavé nebo poskytuje viac priestoru pre miernejšie posudzovanie, odsunutie obviňovania umožňuje lepší prístup k emóciám. V tomto svetle všetko to, čo sa predtým javilo definitívne, sa stáva nejasným, pochybným. Úžitok z pochybností umožňuje rast a prežívanie dosť dlho na to, aby oponovali úvahám o veľkosti a limitoch ľudského posudzovania. Pretože, ak sa horizont vo vnútri človeka rozširuje alebo zmenšuje, rozdiely sú iným človekom ťažko merateľné. Porozumenie sa rodí z osobných skúseností, ktoré dovoľujú jedincovi vidieť a cítiť rozmanitým spôsobom plným meniacich sa významov a uvedomenie si seba samého sa stáva rozhodujúcim faktorom. Tu možno ľahšie pripustiť, že zle definované prvky sveta prýštia z našich osobných myšlienok, nášho správania, našich emócií, našich potrieb. Možno je ľahšie pochopiť, že i keď nemáme dostatok vedomostí na vyčíslenie dôvodov, ktoré motivujú správanie inej osoby, môžeme si byť istí, že každá ľudská bytosť má vlastný svet plný významov, ktoré

sú vlastné iba jemu samotnému, svet zrodený z integrity a dôstojnosti jeho osobnosti.

Zo schôdze som si odnášala silný pocit záujmu o toto dieťa a túžbu stretnúť ho. Tiež som odmietala kapituláciu a beznádej skôr, než by sme sa znova – opäť a znova a posledný raz znova – pokúsili otvoriť dvere zatažené takými problémami, na ktoré nepoznáme adekvátnu odpoveď. Nevieme rozriešiť komplexné problémy v oblasti duševného zdravia. Vieme iba, že mnohé naše dojmy sú krehké. Uvedomujeme si dôležitosť objektivity, systematického a pokojne vykonávaného štúdia. Vieme, že výskum a fascinujúca kombinácia intuície, špekulácií, subjektivity, imaginácie, nádejí a snov sa úzko spájajú s objektívne získanými javmi a viažu sa na realitu matematickej vedy.

Čoskoro by som sa mala stretnúť s Dibsom. Chcela som ísť do školy a chcela som ho vidieť uprostred skupiny detí. Potom som ho chcela vidieť samého. Potom som sa chcela zhovárať s jeho matkou. Určili by sme spolu čas stretnutí a potom by dieťa prišlo do miestnosti pre terapiu hrou v Poradenskom centre pre deti. Potom by sme videli.

Spolu by sme hľadali riešenie problému a vedeli by sme, že táto skúsenosť by nám umožnila nájsť spôsob, ako nazrieť do toho, čo je súkromným životom dieťaťa. Nevedeli by sme, čo by to prinieslo Dibsovi. Bola to snaha pokúsiť sa uchopiť začiatok nite, ktorá by nás priviedla k obohateniu nášho poznania o nový aspekt.

Idúc po East River Drive som premýšľala o mnohých deťoch, ktoré som stretla – deti, ktoré boli nešťastné, pretože boli všetky frustrované vo svojich snahách o budovanie svojej osobnosti dôstojne – deti nepochopené, ale snažiacie

sa neustále byť naozajstnou nezávislou osobou. Z projekovaných pocitov, z fantázií a predstavivosti, zo snov a nádejí, sa pred nimi otváral nový horizont pre každé z nich. Poznala som deti, ktorých strachy a úzkosti boli skryté a ktoré sa v sebaobrane bránili proti svetu, ktorý z rôznych dôvodov nebol pre ne únosný. Niektoré vyšli z tohto boja s uvoľnenou energiou a obnovenou schopnosťou konštruktívnym spôsobom riešiť problémy, ktoré im svet kládol do cesty. Niektoré nevedeli zvládnuť šok, ktorý im spôsobilo odhalenie nespravodlivosti ich osudu. Neexistuje vysvetlenie úspechu alebo nezdaru a predpokladať, že jedno dieťa je odmietnuté alebo nie je akceptované vôbec neprispieva k pochopeniu vnútorného sveta tohoto dieťaťa. Veľmi často sú tieto termíny iba pohodlné nálepky, ktoré používame ako alibi pre lepšie zamaskovanie našej ignorancie. Mali by sme zanechať kliše, príliš rýchle interpretácie a ľahké vysvetlenia. Ak sa chceme priblížiť pravde, je treba sa snažiť porozumieť hlbším príčinám správania sa.

Rozhodla som sa, že pôjdem do školy na druhý deň ráno. Zatelefonujem Dibsovej matke a pokúsím sa stretnúť s ňou čo najskôr. Dibsba uvidím na budúci štvrtok v miestnosti pre hru nášho Poradenského centra pre deti. Ale kam nás to zavedie? Ak sa mu nepodarí preraziť ten múr, ktorý si sám tak pevne vybudoval okolo seba – a bolo zjavne možné, že by to nezvládol – bude treba, aby som myslela na niečo iné. Niekedy sa stáva, že prístup, ktorý bol veľmi úspešný u jedného dieťaťa totálne zlyhá u iného. Ale my sa ľahko nevzdávame. Neoznačujeme si žiadny prípad na našom zozname ako « beznádejný » bez toho, aby sme neurobili posledný pokus. Sú však aj ľudia, ktorí neschvaľujú tento prístup, považujú

za nevhodné pokračovať v živení nádeje. Ale my nehľadáme zázrak. Snažíme sa pochopiť. Sme presvedčení, že pochopenie nás privedie k poznaniu nových metód ktoré budú účinnejšie pomáhať danej osobe pri rozvíjaní a využívaní svojich schopností konštruktívnejším spôsobom. Skúmanie pokračuje teraz a stále a my pokračujeme v hľadaní cesty, ktorá nám umožní vystúpiť z pustatiny našej ignorancie.

Na druhý deň ráno som bola v škole pred príchodom detí. Miestnosti vyhradené materskej škole boli veselé, dobre osvetlené, príjemne zariadené.

– Deti čoskoro prídu, – povedala mi slečna Jane. – Som veľmi zvedavá na váš názor na Dibs. Dúfam, že mu pomôžete. Veľmi sa ním zaoberám. Viete dobre, že retardované dieťa predstavuje všeobecný a trvalý spôsob správania, čo sa prejavuje vo všetkých oblastiach záujmov a vo všetkých jeho aktivitách. Ale Dibs? Nikdy nevieme, akú bude mať náladu. Jediné čo vieme je, že sa nebude usmievať. Ba ani na chvíľu nebude mať šťastný výraz. To je jeden z dôvodov, pre ktorý si myslíme, že jeho prípad presahuje jednoduchú mentálnu retardáciu. Je príliš emotívny. Aha, niektoré deti už prichádzajú.

Deti prichádzali, väčšina s výrazom šťastnej netrepezivosti. Boli uvoľnené a zjavne sa v tejto škole cítili dobre. Radostne sa zdravili s učiteľkami. Niektoré sa mi prihovorili, pýtali sa ma ako sa volám a prečo som prišla, čiapky a kabáty si vyzliekli a zavesili na vešiaky. Prvá hodina bola rezervovaná voľným aktivitám. Deti si samé vybrali hru alebo nejakú aktivitu, hrali sa a rozprávali sa medzi sebou veľmi spontánne.

Vtedy prišiel Dibs. Matka ho odprevadila k dverám triedy. Nemohla som s ňou hovoriť, lebo povedala iba niekoľko slov slečne Jane, pozdravila ju a opustila Dibs. Mal kabát a čiapku zo šedého tvidu. Znehybnel na mieste, kde ho nechala. Slečna Jane sa ho spýtala či si nechce zavesiť kabát a čiapku. Neodpovedal.

Bol veľký na svoj vek. Jeho tvár bola veľmi bledá. Keď mu slečna Jane sňala čiapku, zbadala som čierne kučeravé vlasy. Slečna Jane mu vyzliekala kabát. Ani trochu jej nepomohol. Zavesila čiapku a kabát do jeho skrinky. Potom prišla ku mne a tichým hlasom povedala:

– To je Dibs. Nikdy si sám nechce vyzliecť kabát a sňať čiapku, takže to robíme každý deň my. Niekedy sa pokúšame zapojiť ho do hry s deťmi alebo lepšie povedané, skôr sa ho pýtame, či nechce niečo robiť. Ale odmieta všetky ponuky. Dnes ho necháme samého a uvidíte čo bude robiť. Možno že zostane na tom mieste dlho. Alebo možno prejde z jednej veci na druhú. Niekedy neustále mení činnosť, akoby nemal nijakú schopnosť koncentrácie. A naopak, v niektorých chvíľach sa koncentruje na jednu vec celé hodiny. Všetko závisí od jeho nálady.

Slečna Jane odišla k deťom. Kútikom oka som sledovala Dibs, dávajúc si pozor, aby si neuvedomil môj záujem. Nehybne zotrval na tom istom mieste. Potom sa pomaly a veľmi uvoľneným spôsobom obrátil. V geste plnom beznádeje zodvihol ruky do vzduchu a nechal ich padnúť po bokoch. Obrátil sa opačným smerom. Teraz som sa nachádzala v smere jeho pohľadu – ak mal chuť ma vidieť. Vzdychol si, zahryzol sa do pery, nepohol sa.

Jeden chlapec sa rozbehol k nemu.